

Φορέας Υλοποίησης	: ERA
Τόπος Διεξαγωγής	: Trier (Germany)
Ημερομηνία	: 8-9/11/10
Τίτλος Σεμιναρίου	:Series of seminars on EU Anti-discrimination Law
Συμμετοχή	:Σιμιτσή-Βετούλα Μαρία, Εφέτης Σταματοπούλου Μαρία Πάρεδρος ΣτΕ

Σχόλια

Σχετικά με το ανωτέρω θέμα Σας αναφέρουμε τα εξής:

Το ανωτέρω εκπαιδευτικό σεμινάριο διοργανώθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη «PROGRESS (2007 – 2013)». Αυτό το πρόγραμμα διευθύνεται από την Γενική Διεύθυνση για την απασχόληση, τις κοινωνικές υποθέσεις και τις ίσες ευκαιρίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Καθιερώθηκε για να ενισχύσει οικονομικά την εκπλήρωση των σκοπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απασχόληση και στον τομέα των κοινωνικών υποθέσεων, όπως καθορίζονται στην Κοινωνική Αντζέντα και με αυτόν τον τρόπο να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβόνας σε αυτούς τους τομείς.

Η πρώτη ημέρα του σεμιναρίου ξεκίνησε με την ομιλία του Ludwik Florek, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας. Ο συγκεκριμένος ομιλητής, αναφέρθηκε αρχικά στις Οδηγίες 2000/43/EC της 29.6.2000 για την ίση μεταχείριση προσώπων ασχέτως φυλετικής, εθνοτικής καταγωγής και 2000/78/EC της 27 Νοεμβρίου 2000, η οποία ορίζει το γενικό πλαίσιο ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και εργασία, καθώς και στην Οδηγία

2006/54/ EC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5.7.2006 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης. Στα πλαίσια της ομιλίας του, αναφέρθηκε στα εξής: Με βάση τις ανωτέρω Οδηγίες, οι εργαζόμενοι πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής, θρησκευτικής, εθνοτικής καταγωγής ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού. Γενικό κριτήριο κατά των διακρίσεων είναι η αρχή «Υπάλληλοι που είναι ίδιοι πρέπει να έχουν ίδια μεταχείριση». Άμεση διάκριση συντρέχει όταν για ένα από τους λόγους που προαναφέρθηκαν (δηλαδή λόγω φύλου, φυλετικής, θρησκευτικής, εθνοτικής καταγωγής ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού) ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο σε ανάλογη περίπτωση ένα άλλο πρόσωπο, ενώ έμμεση διάκριση συντρέχει όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός προσώπου μιας ορισμένης θρησκείας ή πεποιθήσεων, με μία ορισμένη ειδική ανάγκη, μιας ορισμένης ηλικίας ή ενός ορισμένου γενετήσιου προσανατολισμού, σε σχέση με άλλα άτομα. Όμως η διαφοροποίηση δεν συνιστά διάκριση, εφόσον δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό στόχο και τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία. Ειδικά για τις επαγγελματικές απαιτήσεις, μία διαφορά στη μεταχείριση που βασίζεται σε ένα από τους λόγους που προαναφέρθηκαν (φύλο, φυλετική, θρησκευτική καταγωγή κλπ), δεν συνιστά διάκριση όταν, λόγω της φύσης συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ή λόγω του πλαισίου μέσα στο οποίο αυτές διεξάγονται, ένα τέτοιο χαρακτηριστικό αποτελεί μία γνήσια και αποφασιστική επαγγελματική απαίτηση, εφόσον ο στόχος είναι θεμιτός και η απαίτηση είναι ανάλογη. Παρενόχληση συνιστά η ανεπιθύμητη συμπεριφορά που συνδέεται με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή προσβλητικού περιβάλλοντος. Σεξουαλική παρενόχληση αποτελεί

οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή με αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου και ιδιαίτερα τη δημιουργία ενός εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή προσβλητικού περιβάλλοντος. Διαφορές συμπεριφοράς βασισμένες στην ηλικία δεν συνιστούν διάκριση, εάν μέσα στα πλαίσια του εθνικού νόμου είναι αντικειμενικά και λογικά δικαιολογημένες από ένα θεμιτό στόχο, συμπεριλαμβανομένης της θεμιτής πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία. Η αρχαιότητα αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση στη απασχόληση και για καλύτερα δικαιώματα εργασίας. Εξάλλου, στην περίπτωση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των εκκλησιών ή άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών ενώσεων, η δεοντολογία των οποίων εδράζεται στη θρησκεία ή στις πεποιθήσεις, η διαφορετική μεταχείριση που εδράζεται στη θρησκεία ή στις πεποιθήσεις ενός ατόμου δεν θα πρέπει να αποτελεί διάκριση, όταν, εξαιτίας της φύσης αυτών των δραστηριοτήτων, η θρησκεία ή η πεποίθηση του προσώπου αποτελεί μία γνήσια, θεμιτή και δίκαιη επαγγελματική απαίτηση, λαμβανομένου υπόψη του είδους της οργάνωσης. Σχετικά με τα πρόσωπα με αναπηρία, οι εργοδότες θα πρέπει να πάρουν τα κατάλληλα μέτρα που απαιτούνται για κάθε περίπτωση, ώστε να καταστήσουν δυνατό ένα πρόσωπο με κάποιο μειονέκτημα να έχει πρόσβαση, να συμμετέχει ή να προωθείται στην απασχόληση ή να εκπαιδεύεται, εκτός και εάν τα μέτρα αυτά συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τους εργοδότες. Η επιβάρυνση δεν είναι δυσανάλογη όταν αντισταθμίζεται επαρκώς από δημόσια μέτρα. Διακρίσεις μπορεί να γίνουν α) από τον Εργοδότη, β) από τα Συμβαλλόμενα μέρη σε συλλογικές συμβάσεις και γ) από το Νομοθέτη. Μια εντολή για εισαγωγή διακρίσεων κατά προσώπων για οποιονδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στις μνημονευθείσες Οδηγίες, θα πρέπει να θεωρείται διάκριση. Καταλήγοντας, ο συγκεκριμένος ομιλητής, αναφέρει ότι είναι θεμιτό να λαμβάνονται τα μέτρα, τα οποία είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης,

για την προστασία από τα εγκλήματα, καθώς και την προστασία της υγείας, των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων.

Ο δεύτερος ομιλητής Philip Rostant, Εργατοδίκης στα Εργατικά Δικαστήρια της Αγγλίας και της Ουαλίας, αναφέρθηκε στο βάρος απόδειξης στις υποθέσεις διακρίσεων, το οποίο ορίζεται στο άρθρο 10 της οδηγίας 2000/78. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο «Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με την εθνική δικονομία, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι όταν ένα πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, προσάγει, ενώπιον Δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας Αρχής, πραγματικά περιστατικά, από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, θα εναπόκειται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης». Ο ομιλητής αυτός επεσήμανε τα εξής : Ο ρόλος του Εθνικού Δικαστηρίου είναι να εξακριβώσει εάν τα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στον εργοδότη, ευσταθούν και να αξιολογήσει την επάρκεια των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζει ο εργοδότης προς στήριξη των ισχυρισμών του ότι δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Η πραγματική ή η υποθετική σύγκριση πρέπει να είναι ομοειδής, δηλαδή το πρόσωπο αναφοράς πρέπει να είναι κάποιος του οποίου η περίπτωση να είναι ίδια ή να μη διαφέρει ουσιωδώς με την περίπτωση του ενάγοντα. Το Εθνικό Δικαστήριο πρέπει να βρει τα πρωτογενή στοιχεία τα οποία περιλαμβάνουν: α) τα πραγματικά περιστατικά κεντρικής σημασίας για την καταγγελία που γίνεται, β) το υπόβαθρο και τις έμμεσες αποδείξεις και γ) τα σχετικά στατιστικά στοιχεία. Κατά το πρώτο στάδιο ο αιτών πρέπει να δείξει (προσάγει) πραγματικά περιστατικά, από τα οποία ενδεχομένως τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης. Κατά το δεύτερο στάδιο, και προκειμένου η αίτηση να απορριφθεί, ο εργοδότης πρέπει να προσκομίσει πειστικά στοιχεία, που να στηρίζουν μια εξήγηση, η οποία δεν συνιστά υπό καμία έννοια διάκριση. Ειδικότερα στην έμμεση διάκριση κατά το πρώτο στάδιο ο αιτών πρέπει να θεμελιώσει εκ πρώτης όψεως ένα κριτήριο ή μία πρακτική, η οποία θέτει π.χ. τις γυναίκες σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση και η οποία τους προκαλεί βλάβη. Κατά το δεύτερο στάδιο εάν ο εργοδότης προσκομίσει πειστικές

αποδείξεις, που αντικρούουν την ύπαρξη οποιουδήποτε από τα στοιχεία της καταγγελίας, η αίτηση απορρίπτεται. Επίσης, η αίτηση απορρίπτεται εάν ο εργοδότης μπορέσει να αιτιολογήσει την πρόβλεψη, την πρακτική ή τα κριτήρια της έμμεσης διάκρισης.

Ακολούθησε η ομιλία του Βρετανού Δικηγόρου Kevin Duffy, με θέμα «Οι Οδηγίες κατά των διακρίσεων 2000/43 και 2000/78 – διορθωτικά μέτρα και κυρώσεις για τις διακρίσεις». Ο ανωτέρω ασχολήθηκε με τα ζητήματα : α) Διορθωτικά μέτρα για την παραβίαση των δικαιωμάτων βάσει του Ευρωπαϊκού Δικαίου, β) Θεωρία της άμεσης επίδρασης, γ) Θεωρία της έμμεσης επίδρασης , δ)Κρατική ευθύνη αποζημίωσης, ε) Νομολογία σχετικά με την επάρκεια των μέσων που παρέχει το Εθνικό Δίκαιο. Ειδικότερα ανέφερε ότι: Το δικαίωμα στην ελευθερία από διακρίσεις στην απασχόληση αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες κοινωνικό δικαίωμα στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Οδηγία 2000/43 απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φυλής και η Οδηγία 2000/78 απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω θρησκείας, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των Οδηγιών και την προστασία των δικαιωμάτων που αυτές ορίζουν. Όταν ένα κράτος μέλος παραλείπει να εκπληρώσει ικανοποιητικά τις υποχρεώσεις της Συνθήκης, ορισμένες νομικές επιλογές είναι διαθέσιμες στα άτομα. Ειδικότερα σύμφωνα με τη νομική θεωρία της «άμεσης επίδρασης του Δικαίου της Ένωσης», το άτομο μπορεί να επικαλεστεί δικαίωμα με βάση το Ευρωπαϊκό Δίκαιο σε διαδικασία ενώπιον Εθνικού Δικαστηρίου. Η Οδηγία μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή, όταν δημιουργεί δικαιώματα παρεχόμενα σε καθένα, είναι επαρκώς ακριβής και ανεπιφύλακτη και ο χρόνος για την ενσωμάτωσή της στο Εθνικό Δίκαιο έχει παρέλθει. Η δράση πρέπει να είναι κατά του Κράτους. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να προκύψει ανεξάρτητα από το Όργανο του Κράτους, του οποίου η πράξη ή η παράλειψη είναι υπεύθυνη για την παραβίαση της Οδηγίας (συμπεριλαμβανομένης και της Νομοθετικής Εξουσίας). Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να προκύψει δικαίωμα αποζημίωσης, εξαρτώνται από τη φύση του Κοινοτικού Δικαίου που παραβιάστηκε. Η γενική υποχρέωση των κρατών μελών σχετικά με τις

Οδηγίες ορίζεται στο άρθρο 288 της ΤFEU, το οποίο προβλέπει ότι οι Οδηγίες είναι δεσμευτικές για τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει στις Εθνικές Αρχές να καθορίζουν τη μορφή και τις μεθόδους. Τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια για το πώς η Οδηγία θα εφαρμοστεί, αλλά ανεξάρτητα από τη μέθοδο που θα επιλεγεί, θα πρέπει να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που επιδιώκει η Οδηγία. Ελλείψει εναρμόνισης των μέτρων, εναπόκειται στο κράτος μέλος να θεσπίσει κυρώσεις για τις διακρίσεις και τους διαδικαστικούς κανόνες για να εξασφαλίσει την αποκατάσταση. Κατά την επιλογή των κυρώσεων και των διαδικαστικών κανόνων, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γράμμα και τον σκοπό των Οδηγιών ως προς τις αρχές της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας. Και οι δύο Οδηγίες ορίζουν ότι, όταν προβλέπεται αποζημίωση, αυτή θα πρέπει να είναι αποτελεσματική, ανάλογη και αποτρεπτική. Για να είναι αποτελεσματική θα πρέπει να είναι ικανή να διορθώσει τη ζημία που υπέστη ο παθών. Για να είναι ανάλογη, θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τη βλάβη που υπέστη ο παθών και για να είναι αποτρεπτική πρέπει να περιέχει ένα είδος ποινής. Η αποζημίωση θα πρέπει να είναι υποχρεωτική σε περιπτώσεις απόλυσης και όπου η απασχόληση απορρίφθηκε για λόγους διακριτικής μεταχείρισης. Ένα υποχρεωτικό όριο αποζημίωσης, καθοριζόμενο από την εθνική νομοθεσία, μπορεί να εμποδίσει το Δικαστήριο να επιδικάσει ικανοποιητική αποζημίωση. Στην απόφαση Marshall II το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι το ανώτατο όριο χορηγουμένων αποζημιώσεων δεν ήταν επιτρεπτό. Περαιτέρω με βάση τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας οι δικονομικοί κανόνες που αφορούν τα διορθωτικά μέτρα δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που είναι διαθέσιμοι στο εσωτερικό δίκαιο και δεν πρέπει να κάνουν την άσκηση των δικαιωμάτων με βάση το Κοινοτικό Δίκαιο εξαιρετικά δύσκολη ή αδύνατη. Λόγω απουσίας μέτρων εναρμόνισης στις Οδηγίες, εναπόκειται στις Εθνικές Αρχές να καθορίσουν τα δικαστήρια που έχουν δικαιοδοσία να δίνουν αποζημίωση εξαιτίας των διακρίσεων που προβλέπονται στις συγκεκριμένες Οδηγίες. Η άσκηση της διακριτικής αυτής ευχέρειας δεν πρέπει να θέτει ένα πρόσθετο βάρος στους καταγγέλλοντες, όσον αφορά

στο κόστος των διαδικασιών και την εκπροσώπησή τους, από εκείνο που ορίζεται και στην περίπτωση των παρόμοιων απαιτήσεων που στηρίζονται στο εθνικό δίκαιο. Ολοκληρώνοντας την ομιλία του, ο Kevin Duffy διατύπωσε τα ακόλουθα συμπεράσματα: 1) Διορθωτικά μέτρα και κυρώσεις αποτελούν θέματα του εθνικού δικαίου. 2) Το εθνικό δίκαιο πρέπει να επιτύχει το αποτέλεσμα που επιδιώκουν οι Οδηγίες. 3) Εάν οι Οδηγίες δεν μεταφέρονται σωστά, μπορεί να γίνει επίκληση της αρχής της άμεσης επίδρασης. 4) Εάν η αρχή της άμεσης επίδρασης δεν ισχύει, μπορεί να ισχύσει το δόγμα της έμμεσης επίδρασης. 5) Η αποζημίωση πρέπει να είναι επαρκής και ανάλογη. 6) Πρέπει να αποβλέπει σε πλήρη αποκατάσταση. 7) Πρέπει να έχει πραγματικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα, ώστε να αποθαρρύνει ενέργειες διακρίσεων, 8) Ειδικοί κανόνες δεν μπορούν να εφαρμοστούν για τον περιορισμό της αποζημίωσης σε περιπτώσεις διακρίσεων. 9) Κανόνες του εθνικού δικαίου για την αποκατάσταση των ζημιών, οι οποίοι μειώνουν την αποτελεσματικότητα του Κοινοτικού Δικαίου, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη. Όταν τα κράτη μέλη καθορίζουν τα Δικαστήρια, τα οποία έχουν τη δικαιοδοσία να κρίνουν υποθέσεις διακρίσεων με βάση τις συγκεκριμένες Οδηγίες, δεν πρέπει να επιβάλλουν πρόσθετες επιβαρύνσεις στους καταγγέλλοντες.

Η Alicja Sikora, νομική γραμματέας στο Δικαστήριο της Ε.Ε. ανέπτυξε το θέμα «Συνεργασία Εθνικών Δικαστηρίων με το Δικαστήριο της Ε.Ε. κατά την προδικαστική διαδικασία». Συγκεκριμένα ανέφερε τα εξής : Σύμφωνα με το άρθρο 19 της Συνθήκης (πρώην άρθρο 220 EC), Το Δικαστήριο της Ε.Ε. περιλαμβάνει το Δικαστήριο της Δικαιοσύνης, το Γενικό Δικαστήριο και τα ειδικευμένα Δικαστήρια. Το Δικαστήριο της ΕΕ διασφαλίζει ότι στην ερμηνεία και στην εφαρμογή των Συνθηκών τηρείται το Δίκαιο. Το Δικαστήριο της Δικαιοσύνης θα πρέπει να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις, κατόπιν αιτήσεως των Δικαστηρίων των κρατών μελών, όσον αφορά στην ερμηνεία των νόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή στο κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν από τα Όργανά της

Η δεύτερη ημέρα του σεμιναρίου ξεκίνησε με την ομιλία του Jean Philippe Lhernould, καθηγητή Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Πουατιέ, η οποία είχε θέμα «Η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας υπό το πρίσμα του

Δικαστηρίου της ΕΕ». Ο συγκεκριμένος αναφέρθηκε στις εξής υποθέσεις: 1) Στην υπόθεση C -144/04, που αφορά στην αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, την οποία υπέβαλε το Δικαστήριο Arbeitsgericht του Μονάχου Γερμανίας για την ερμηνεία των ρητρών 2, 5 και 8 της συμφωνίας-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου, που συνήφθη στις 18.3.1999 και που τέθηκε σε εφαρμογή με την Οδηγία 1999/70ΕΚ του Συμβουλίου και για την ερμηνεία του άρθρου 6 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και στην εργασία. Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των Werner Mangold και R. Helm, σχετικά με τη σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, την οποία είχαν συνάψει. 2) Στην υπόθεση C 411/2005, η οποία αφορά σε δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία υπέβαλε το Δικαστήριο της Μαδρίτης και ζητεί να διευκρινισθεί εάν η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας, που θεσπίζει ιδίως το άρθρο 2 παρ. 1 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, αντίκειται στον εθνικό νόμο που επιτρέπει να περιλαμβάνονται ρήτρες υποχρεωτικής συνταξιοδότησης σε συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως το αιτούν Δικαστήριο ερωτά, επίσης, εάν οφείλει να μην εφαρμόσει το σχετικό εθνικό νόμο. Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δίκης ιδιωτών, την οποία κίνησε ο Felix Palacios de la Villa κατά της Cortefiel Servicios SA, υποστηρίζοντας ότι η απόλυσή του για το λόγο ότι συμπλήρωσε την ηλικία υποχρεωτικής συνταξιοδότησης που προβλέπει η συλλογική σύμβαση εργασίας, υπήρξε παράνομη. 3) Στην υπόθεση C -427/2006, με αντικείμενο την αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, την οποία υπέβαλε το Δικαστήριο Bundesarbeitsgericht (Γερμανία) στο πλαίσιο δίκης της Birgit Bartsch κατά Bosch und Siemens Hausgerate (BSH) Altersfürsorge GmbH, για την ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας με βάση την Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου και αφορά επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα, που αποκλείει από το δικαίωμα σύνταξης τον επιζώντα σύζυγο, όταν αυτός είναι πλέον των δεκαπέντε ετών νεότερος από τον αποβιώσαντα πρώην εργαζόμενο. 4) Στην υπόθεση C 388/07 του Δικαστηρίου, που αφορά αίτηση για έκδοση προδικαστικής απόφασης, την οποία υπέβαλε το High Court of Justice (England and Wales) Queen' s Bench Division (Administration

Court) στο πλαίσιο προσφυγής μεταξύ των «The Incorporated Trustees of the National Council on Ageing (Age Concern England) και «Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform». Η αίτηση είχε ως αντικείμενο την ερμηνεία της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, διότι με την προσφυγή αμφισβητείτο η νομιμότητα της μεταφοράς της συγκεκριμένης Οδηγίας στο Δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου. 5) Στην υπόθεση C 88/08, στην οποία ζητήθηκε η έκδοση προδικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο Oberster Gerichtshof της Αυστρίας, ενόψει της υποβληθείσας ενώπιόν του διαφοράς μεταξύ των DAVID HUTTER και TECHNISCHE UNIVERSITAT GRAZ, με αντικείμενο την κατά την πρόσληψη του πρώτου κατάταξή του σε κλιμάκιο στα πλαίσια της σταδιοδρομίας του ως συμβασιούχου υπαλλήλου της δημόσιας διοίκησης. Τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούσαν την ερμηνεία της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, σχετικά με τον καθορισμό των αποδοχών των συμβασιούχων υπαλλήλων του Δημοσίου και τον αποκλεισμό της επαγγελματικής πείρας, η οποία αποκτήθηκε πριν από την ηλικία των δεκαοκτώ ετών. 6) Στην υπόθεση C 229/2088 ζητήθηκε από το Δικαστήριο Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης η έκδοση προδικαστικής απόφασης σχετικά με το εάν διάταξη της εθνικής νομοθεσίας, η οποία ορίζει στο 30ο έτος το ανώτατο όριο ηλικίας για την πρόσληψη δημοσίου υπαλλήλου στο πυροσβεστικό σώμα, έρχεται σε αντίθεση με την Οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου, η οποία απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω ηλικίας. Το προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε στο πλαίσιο επίλυσης διαφοράς μεταξύ του Colin Wolf και του Δήμου Φρανκφούρτης επί του ποταμού Μάιν, μετά από άρνηση του Δήμου να κάνει δεκτή την αίτηση του Wolf για πρόσληψη σε θέσεις μέσης βαθμίδας των τεχνικών υπηρεσιών του πυροσβεστικού σώματος, λόγω του ότι ο αιτών είχε υπερβεί το όριο ηλικίας των 30 ετών. 7) Στην υπόθεση C 341/08, που ζητήθηκε από το Δικαστήριο Sozialgericht Dortmund (Γερμανία) προδικαστική απόφαση για την ερμηνεία του άρθρου 6 της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, στα πλαίσια επίλυσης της διαφοράς μεταξύ της DOMMICA PETERSEN και της δευτεροβάθμιας επιτροπής οδοντιάτρων της επαρχίας Westfalen –Lippe να επιτρέψει στην ενδιαφερομένη να ασκεί το επάγγελμα του συμβεβλημένου οδοντιάτρου

μετά τη συμπλήρωση του 68ου έτους της ηλικίας της και 8) Στην υπόθεση C 555/07, κατά την οποία υποβλήθηκε αίτημα για έκδοση προδικαστικής απόφασης από Δικαστήριο του Ντισσελντοφ (Γερμανία) σχετικά με την ερμηνεία της αρχής απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, σχετικά με τον υπολογισμό της διάρκειας της προθεσμίας που έπρεπε να έχει τηρηθεί για την καταγγελία της συμβάσεως εργασίας και όταν δεν λαμβάνονται υπόψη οι χρονικές περίοδοι απασχόλησης του εργαζόμενου πριν από τη συμπλήρωση του 25ου έτους. (Σημείωση της αναφέρουσας: Όλες οι ανωτέρω αποφάσεις είναι δημοσιευμένες στην Τράπεζα Νομικών Πληροφορών ΝΟΜΟΣ)

Ακολούθησε η ομιλία του Dr Nick O'Brien, νομικού συμβούλου, με θέμα «Αναπηρία και εύλογη προσαρμογή». Ο ομιλητής εξέτασε τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στα πλαίσια των άρθρων 1 και 2 της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, που καθιερώνουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης και ορίζουν τις προϋποθέσεις της άμεσης και της έμμεσης διάκρισης, του άρθρου 5 της ίδιας Οδηγίας, που θέτει την αρχή της εύλογης προσαρμογής σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 17, που αφορά την υποχρέωση ευλόγων προσαρμογών για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες ως προς την επάρκεια, την ικανότητα και την επιμόρφωση, με την αιτιολογική σκέψη 20, που αφορά την πρόβλεψη κατάλληλων μέτρων για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες και με την αιτιολογική σκέψη 21 της Οδηγίας, που αφορά τον τρόπο προσδιορισμού της δυσανάλογης επιβάρυνσης των εργοδοτών σε σχέση με τα μέτρα που πρέπει να λάβουν για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες. Επίσης αναφέρθηκε στο νόμο του 1995 (UK Disability Discrimination Act 1995) του Ηνωμένου Βασιλείου για τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας και στο νόμο περί ισότητας του 2010 (The Equality Act 2010) του Ηνωμένου Βασιλείου. Τέλος, αναφέρθηκε στη σχέση της έννοιας των «ευλόγων προσαρμογών», της έννοιας του «νέου προτύπου της ισότητας» το οποίο αυτά τα δικαιώματα αντιπροσωπεύουν και της έννοιας των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Ο τρίτος ομιλητής Krzysztof Smiszek, Δικηγόρος, αναφέρθηκε στο θέμα «Διάκριση με βάση τον γενετήσιο προσανατολισμό - υποθέσεις του Δικαστηρίου της E.E. Maruko και Romer». Αρχικά αναφέρθηκε στη

Συνθήκη της Λισσαβόνας, άρθρο 10 TFEU, άρθρο 6.1. TEU, στο άρθρο 19.1 και στην Οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου. Με βάση τις διατάξεις αυτές επεσήμανε ως βασικές περιπτώσεις άμεσης διάκρισης λόγω γενετήσιου προσανατολισμού τις εξής : α) Όταν γίνονται ερωτήσεις σχετικά με το γενετήσιο προσανατολισμό του υποψηφίου κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων εργασίας, β) Όταν παρέχονται οφέλη για την απασχόληση σε έγγαμους/άγαμους διαφορετικού φύλου συντρόφους, γ) Όταν λύεται εξαιτίας αυτού η σύμβαση εργασίας, και δ) Όταν υπάρχει προσφορά απασχόλησης με όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που προσφέρονται σε άλλους ανθρώπους. Συχνά έμμεση διάκριση στο πλαίσιο του γενετήσιου προσανατολισμού υπάρχει εξαιτίας της υπόθεσης ότι όλοι οι εργαζόμενοι είναι ετεροφυλόφιλοι και έτσι η νοοτροπία στο χώρο εργασίας δεν λαμβάνει υπόψη της τα άτομα με διαφορετικό γενετήσιο προσανατολισμό. Περισσότερο συνήθη παραδείγματα διακρίσεως είναι: α) (σε αγγελία πρόσληψης για εργασίας) η αίτηση να αναφέρεται σε έγγαμους υποψήφιους ή σε υποψήφιους που διάγουν σταθερή ζωή, β)σε ρυθμίσεις αδείας, όπως άδεια πένθους ή άδεια έκτακτης ανάγκης για οικογενειακούς λόγους και γ)σε κοινωνικές παροχές μόνο σε έγγαμους. Συνιστά επίσης διάκριση να εκδίδονται οδηγίες για διάκριση με βάση το γενετήσιο προσανατολισμό. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, την περίπτωση που ένας εργοδότης εκδίδει οδηγίες σε ένα πρακτορείο πρόσληψης προσωπικού σε σχέση με τον τύπο του υποψηφίου που αναζητά για μία συγκεκριμένη θέση. Ο ομιλητής, στη συνέχεια, ανέφερε ότι είναι πολύ μικρός ο αριθμός των υποθέσεων που έχουν φθάσει στο Δικαστήριο της ΕΕ και σχετικά με τη νομολογία του Δικαστηρίου για τη διάκριση με βάση τον γενετήσιο προσανατολισμό, αναφέρθηκε στην υπόθεση C 267/06, κατά την οποία το Γερμανικό Δικαστήριο υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της ΕΕ εάν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, η υπόθεση του Tabao Maruko κατά του Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης των γερμανικών θεάτρων (Vd dB). Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης ήσαν τα εξής: Ένας εργαζόμενος ως ενδυματολόγος θεάτρου επί 45 έτη ήταν μέλος του

VddB, επί 45 έτη πλήρωνε τέλη στο VddB, όπως και οι ετεροφυλόφιλοι συνάδελφοί του, επί 13 έτη συζούσε με τον κύριο Tadao Maruko, το 2001 συνήψε με αυτόν σύμβαση καταχωρισμένης συμβίωσης και το 2005 απεβίωσε. Το VddB, επί σχετικής αιτήσεως του Tadao Maruko, αποφάνθηκε ότι τα προνόμια των επιζώντων παρέχονται μόνον στους εγγάμους συντρόφους και δεν χορήγησε σύνταξη στον αιτούντα (σημ. της αναφέρουσας: η απόφαση είναι δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ). Τέλος, αναφέρθηκε στην υπόθεση Jurgen Romer κατά Freie und Hansestadt Hamburg, της οποίας τα γεγονότα είναι : Από το 1950 έως το 1990 αυτός εργαζόταν ως υπάλληλος στην Πόλη του Αμβούργου. Από το 1969 συζούσε με το σύντροφό του πάνω από 40 έτη. Το 1999 καταχώρισαν τη σχέση τους υπό το σύστημα καταχώρισης του Αμβούργου και το 2001 συνήψαν σύμβαση καταχωρισμένης συμβιώσεως . Το 2001 ζήτησε να προσαρμοστεί η σύνταξή του σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει για τους έγγαμους συνταξιούχους. Η Πόλη του Αμβούργου αρνήθηκε με την αιτιολογία, ότι αυτή η διάταξη ισχύει μόνον για τους έγγαμους δικαιούχους.

Τελευταία ομιλήτρια ήταν η Margarita Ilieva, νομική σύμβουλος, η οποία αναφέρθηκε στο θέμα «Ο Λαός Roma στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Νομικά Θέματα διακρίσεων». Η ανωτέρω αναφέρθηκε σε συγκεκριμένες δικαστικές υποθέσεις όπως την υπόθεση 2008 του ΕΣΔΑ, Σαμπάνης κατά Ελλάδα, που αφορά άμεση διάκριση – διαχωρισμό στην εκπαίδευση, σε υποθέσεις romgoms, βίας, στέγασης (ERRC εναντίον Ελλάδος 2004 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων), φυλετικής σκιαγράφησης, υγειονομικής περίθαλψης και προστασίας της οικογένειας.